

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.10.2001, sp. zn. 11 Tz 229/2001, ECLI:CZ:NS:2001:11.TZ.229.2001.1

Číslo: 33/2002

Právní věta:

V případě, kdy je v novém řízení podle § 264 tr. ř. ukládán samostatný trest odnětí svobody, ač byl v původním rozsudku, který byl zrušen jen v důsledku odvolání podaného ve prospěch obviněného, uložen nepodmíněný trest odnětí svobody souhrnný za současného zrušení výroku o trestu odnětí svobody uloženého dřívějším rozsudkem (§ 35 odst. 2 tr. zák.), je s ohledem na zákaz reformace in peius (§ 264 odst. 2 tr. ř.) hranicí délky trestu odnětí svobody, kterou nelze překročit, rozdíl mezi délkou trestu uloženého původním rozsudkem jako trestu souhrnného a trestu, který byl uložen dřívějším rozsudkem. To však platí jen za předpokladu, že jde vždy o tresty odnětí svobody nepodmíněné nebo naopak vždy jde o tresty odnětí svobody, jejichž výkon byl podmíněně odložen.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.10.2001

Spisová značka: 11 Tz 229/2001

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Souhrnný trest, Zákaz reformace in peius

Předpisy: § 264 odst. 2 tr. ř.
§ 35 odst. 2 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil k stížnosti pro porušení zákona podanou ministrem spravedlnosti ve prospěch obviněného V. M. rozsudek Okresního soudu v Mělníku z 9. 10. 2000 sp. zn. 1 T 120/2000 a obviněného na základě výroku o vině a o náhradě škody v rozsudku Okresního soudu v Mělníku z 27. 4. 2000 sp. zn. 1 T 120/2000 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Praze z 27. 6. 2000 sp. zn. 13 To 266/2000 odsoudil k trestu odnětí svobody na tři měsíce se zařazením do věznice s ostrahou.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Mělníku z 27. 4. 2000 sp. zn. 1 T 120/2000 byl obviněný V. M. uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák., jehož se dopustil tím, že společně s M. H., jehož trestní stíhání bylo podle § 314c odst. 1 písm. b) tr. ř. z důvodu uvedeného v

ustanovení § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř. zastaveno, dne 4. 1. 2000 v chatové oblasti H. v katastru obce Ž. odtrhli ze střechy kůlny u rekreační chaty č. X pět hliníkových plechů v hodnotě 750 Kč, přičemž poškozením střechy způsobili škodu ve výši 784 Kč, a tak majiteli chaty, poškozenému M. H., způsobili celkovou škodu ve výši 1534 Kč, a dále ze střechy garáže u rekreační chaty č. Y odtrhli šestnáct hliníkových plechů v hodnotě 1600 Kč, přičemž poškozením střechy způsobili škodu ve výši 1176 Kč, čímž majiteli chaty, poškozenému P. Ch., způsobili celkovou škodu ve výši 2776 Kč. Při současném zrušení výroku o trestu z rozsudku Okresního soudu v Kolíně z 20. 1. 2000 sp. zn. 2 T 199/99 byl odsouzen podle § 247 odst. 1 tr. zák. za použití ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 15 měsíců, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou.

Krajský soud v Praze k odvolání obviněného napadený rozsudek částečně zrušil ve výroku o trestu a věc vrátil soudu prvního stupně s tím, aby dokazování doplnil o provedení důkazu přečtením spisu Okresního soudu v Kolíně sp. zn. 2 T 119/99 a ověřil tak podmínky pro ukládání souhrnného trestu v této věci.

Okresní soud v Mělníku pak rozsudkem ze dne 9. 10. 2000 sp. zn. 1 T 120/2000 uložil obviněnému V. M. při nezměněném výroku o vině a náhradě škody z rozsudku Okresního soudu v Mělníku ze dne 27. 4. 2000 sp. zn. 1 T 120/2000 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2000 sp. zn. 13 To 266/2000 trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců. Pro výkon trestu jej podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. ř. zařadil do věznice s ostrahou.

Obviněný podal proti tomuto rozhodnutí včas odvolání, avšak písemným podáním doručeným odvolacímu soudu dne 10. 11. 2000 je vzal zpět. Zpětvzetí odvolání téhož dne vzala podle § 250 odst. 4 tr. ř. předsedkyně senátu Krajského soudu v Praze na vědomí. Rozsudek Okresního soudu v Mělníku ze dne 9. 10. 2000 sp. zn. 1 T 120/2000 pak dne 10. 11. 2000 nabyl právní moci.

Proti tomuto rozsudku podal ve prospěch obviněného stížnost pro porušení zákona ministr spravedlnosti. Uvádí v ní, že Okresní soud v Mělníku porušil v neprospěch obviněného zákon v ustanovení § 264 odst. 2 tr. ř. Poukazuje přitom na skutečnost, že v původním řízení byl obviněnému v téže věci uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání 15 měsíců při současném zrušení výroku o trestu odnětí svobody z rozsudku Okresního soudu v Kolíně ze dne 20. 1. 2000 sp. zn. 2 T 119/99, jehož výměra činila 12 měsíců. Souhrnný trest byl tak přísnější jen o tři měsíce oproti trestu uloženému dřívějším rozsudkem. Při novém rozhodnutí o trestu a jeho uložení jako trestu samostatného ve výši 12 měsíců došlo proto k výraznému zhoršení postavení obviněného. Ministr spravedlnosti z tohoto důvodu navrhuje, aby Nejvyšší soud vyslovil, že rozsudkem Okresního soudu v Mělníku ze dne 9. 10. 2000 sp. zn. 1 T 120/2000 byl porušen zákon v ustanovení § 264 odst. 2 tr. ř., napadený rozsudek zrušil a dále aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř. nebo § 271 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud na podkladě stížnosti pro porušení zákona přezkoumal správnost výroku napadeného rozsudku, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl ve vytýkaném směru porušen.

Okresní soud v Mělníku po částečném zrušení svého rozsudku ve výroku o trestu znovu věc v rozsahu zrušení projednal v hlavním líčení konaném dne 9. 10. 2000. Pro účely tohoto řízení podle pokynu odvolacího soudu vyžádal trestní spis Okresního soudu v Kolíně sp. zn. 1 T 199/99 a provedl důkaz jeho přečtením. Zjistil, že ve věci byl původně samosoudcem Okresního soudu v Kolíně dne 27. 10. 1999 vydán trestní příkaz sp. zn. 2 T 199/99, jímž byl obviněný V. M. uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. a byl mu uložen trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, který měl vykonat v režimu ostrahy. Tento trestní příkaz byl obviněnému doručen dne 19. 11. 1999 a, i když proti němu obviněný vzápětí podal odpor, doručení mělo v souladu s platnou judikaturou účinky vyhlášení odsuzujícího rozsudku (§ 35 odst. 2 tr. ř.). Protože se obviněný trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. dopustil dne 4. 1. 2000, není mezi

uvedenými trestními věcmi vztah souhrnnosti, ale jde o recidivu protiprávního jednání obviněného. Při úvaze o trestu Okresní soud v Mělníku pak správně shledal, že zákonné podmínky pro uložení souhrnného trestu v jím posuzované trestní věci nejsou splněny a že je nutno uložit trest samostatný. Při ukládání tohoto trestu však tím, že jej uložil ve výměře dvanácti měsíců, nerespektoval ustanovení § 264 odst. 2 tr. ř. upravující postup soudu prvního stupně po zrušení rozsudku, resp. části rozsudku, odvolacím soudem.

Podle ustanovení § 264 odst. 2 tr. ř. platí, že byl-li napadený rozsudek zrušen jen v důsledku odvolání podaného ve prospěch obžalovaného, nemůže v novém řízení dojít ke změně v jeho neprospěch. Jde o vyjádření tzv. zákazu reformace in peius.

Obviněnému V. M. byl v původním řízení v téže věci uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání 15 měsíců při současném zrušení výroku o trestu odnětí svobody z rozsudku Okresního soudu v Kolíně ze dne 20. 1. 2000 sp. zn. 2 T 199/99, jehož výměra činila 12 měsíců. Zařazen byl v obou případech do věznice s ostrahou. Trest odnětí svobody, k němuž byl souhrnný trest ukládán, byl tak zpřísněn jen o 3 měsíce. Při novém rozhodování o trestu a uložení trestu jako samostatného ve výši 12 měsíců odnětí svobody došlo k výraznému a nepřijatelnému zhoršení postavení obviněného. Při zachování stávajícího trestu ze shora uvedeného rozsudku Okresního soudu v Kolíně v trvání 12 měsíců, k němuž již není souhrnný trest ukládán, musí obviněný vykonat ještě trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců podle napadeného rozsudku Okresního soudu v Mělníku ze dne 9. 10. 2000 sp. zn. 1 T 120/2000. To je zjevně oproti původním 15 měsícům nesprávně uloženého souhrnného trestu odnětí svobody zahrnujícího obě trestní věci změna v neprospěch obviněného, přičemž k této změně došlo v rámci nového řízení konaného po zrušení původního rozsudku jen v důsledku odvolání podaného ve prospěch obviněného.

Nejvyšší soud se ztotožňuje s názorem vysloveným ve stížnosti pro porušení zákona, že v případě, kdy je v novém řízení podle § 264 tr. ř. ukládán samostatný trest odnětí svobody, ač byl v původním rozsudku, který byl zrušen jen v důsledku odvolání podaného ve prospěch obviněného, uložen trest odnětí svobody souhrnný za současného zrušení výroku o trestu odnětí svobody uloženého dřívějším rozsudkem (§ 35 odst. 2 tr. zák.), je v důsledku zákazu reformace in peius (§ 264 odst. 2 tr. ř.) hranicí délky trestu odnětí svobody, kterou nelze překročit, rozdíl mezi délkou trestu uloženého původním rozsudkem jako trestu souhrnného a trestu, který byl uložen dřívějším rozsudkem. Tento závěr není v rozporu s rozhodnutím č. 4/1998 Sb. rozh. tr. Citované rozhodnutí zabývající se obdobnou problematikou zákazu reformace in peius při ukládání samostatného trestu, kdy původním rozsudkem byl uložen trest souhrnný, dopadá jen na případ, kdy souhrnný trest nelze v době odvolacího řízení uložit z toho důvodu, že dřívější odsouzení je takové povahy, že se na pachatele již hledí, jako by nebyl odsouzen (§ 35 odst. 2 tr. zák.).

Nejvyšší soud proto vyslovil, že napadeným rozsudkem byl v neprospěch obviněného porušen zákon v uvedeném směru, a napadený rozsudek zrušil. Jelikož byly splněny podmínky pro postup podle § 271 odst. 1 tr. ř., Nejvyšší soud sám obviněnému za trestnou činnost, za niž byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Mělníku ze dne 27. 4. 2000 sp. zn. 1 T 120/2000 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2000 sp. zn. 13 To 266/2000 uložil trest odnětí svobody na tři měsíce, pro jehož výkon jej podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařadil do věznice s ostrahou. Nejvyšší soud přitom postupoval podle shora vyslovených právních názorů na vázanost tzv. zákazem reformace in peius.